

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Декан факультету
економіки та управління
Андрій КОЦУР

« 30 » 08 2024 р.

Директор ІНННОТ
Святослав ПИТЕЛЬ

« 30 » 08 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Проректор з
науково-педагогічної
роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ

« 30 » 08 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «РИНКОВА ІНФРАСТРУКТУРА»

ступінь вищої освіти – Бакалавр

галузь знань – 07 «Управління та адміністрування»

спеціальність – 075 «Маркетинг»

освітньо-професійна програма – Маркетинг

кафедра підприємництва і торгівлі

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (семін.) (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Екз. (сем.)
Денна	4	7	46	44	5	12	73	180	7
Заочна	4	7,8	8	4	-	-	168	180	8

30.08.2024

Тернопіль – ЗУНУ
2024

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 075 «Маркетинг», затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол № 9 від «26» 05 2021 р.).

Робочу програму розробив старший викладач кафедри підприємництва і торгівлі, канд. екон. наук Кириленко Сергій Вікторович.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри підприємництва і торгівлі, протокол № 2 від «30» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри,
д-р екон. наук, професор

Ольга СОБКО

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 075 «Маркетинг», протокол № 2 від «30» 08 2024 р.

Керівник групи забезпечення спеціальності
д-р екон. наук, професор

Тетяна БОРИСОВА

Гарант ОП

Людмила ГАЛЬКО

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «РИНКОВА ІНФРАСТРУКТУРА»

1. Опис дисципліни «Ринкова інфраструктура»

Дисципліна «Ринкова інфраструктура»	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів - 6	галузь знань - 07 «Управління та адміністрування»	Статус дисципліни дисципліна циклу професійної підготовки Мова навчання українська
Кількість залікових модулів - 5	Спеціальність - 075 «Маркетинг»	Рік підготовки: <i>Денна – 4</i> <i>Заочна – 4</i> Семестр: <i>Денна – 7</i> <i>Заочна – 7, 8</i>
Кількість змістових модулів - 2	ступінь вищої освіти - БАКАЛАВР	Лекції: <i>Денна – 46 год.</i> <i>Заочна – 4 год.</i> Практичні заняття: <i>Денна – 44 год.</i> <i>Заочна – 4 год.</i>
Загальна кількість годин - 180		Самостійна робота: <i>Денна: – 73 год.</i> <i>Заочна – 168 год.</i> Тренінг: <i>Денна – 12 год.</i> Індивідуальна робота: <i>Денна – 5 год.</i>
Тижневих годин – 13,8 год. з них аудиторних – 6,9 год.		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

«Ринкова інфраструктура»

2.1. Мета вивчення дисципліни.

Дисципліна «Ринкова інфраструктура» є дисципліною циклу професійної підготовки серед визначених освітньо-професійною програмою підготовки бакалавра зі спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» навчальних дисциплін.

Метою дисципліни є забезпечення достатнього рівня компетентностей майбутніх фахівців у науковому обґрунтуванні та прийнятті оптимальних управлінських рішень з питань взаємодії суб'єктів підприємництва з елементами ринкової інфраструктури.

2.2. Завдання вивчення дисципліни полягає у вивченні існуючих елементів ринкової інфраструктури, особливостей їх функціонування та впливу на суб'єкти підприємництва, закріплення комплексу економічних знань і засвоєння досягнень теорії та практики управління суб'єктами ринку у їх взаємодії з елементами ринкової інфраструктури.

Метою лекційних занять є ознайомлення студентів з головними теоретичними аспектами функціонування ринкової інфраструктури, існуючим досвідом організації діяльності її елементів та впливу на ринкове середовище бізнесу.

Метою практичних занять є формування у студентів умінь щодо оцінки міри впливу елементів ринкової інфраструктури на ефективність функціонування підприємницьких структур, практичних навичок у прийнятті обґрунтованих господарсько-управлінських рішень в умовах ринкової економіки.

Завданням проведення практичних занять є:

- засвоєння і закріплення теоретичних концепцій дисципліни, отриманих на лекційних заняттях;
- формування умінь і практичних навичок щодо визначення міри впливу окремих елементів ринкової інфраструктури на кінцеві показники діяльності підприємницьких структур;
- практичне використання методики розрахунку показників оцінки ефективності функціонування суб'єктів підприємництва, досягнутої внаслідок впливу на них різних елементів ринкової інфраструктури, та вирішення інших прикладних економічних завдань у галузі формування сприятливого середовища бізнесу.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

ЗК6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК8. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

СК11. Здатність аналізувати поведінку ринкових суб'єктів та визначати особливості функціонування ринків.

2.4. Передумовами вивчення дисципліни є попереднє опанування теоретичним і практичним матеріалом таких навчальних дисциплін: Макроекономіка, Мікроекономіка, Підприємництво, Фінанси, Міжнародна економіка.

2.5. Результати навчання

ПРН 2. Аналізувати і прогнозувати ринкові явища та процеси на основі застосування фундаментальних принципів, теоретичних знань і прикладних навичок здійснення маркетингової діяльності.

ПРН 5. Виявляти й аналізувати ключові характеристики маркетингових систем різного рівня, а також особливості поведінки їх суб'єктів.

ПРН 6. Визначати функціональні області маркетингової діяльності ринкового суб'єкта та їх взаємозв'язки в системі управління, розраховувати відповідні показники, які характеризують результативність такої діяльності

ПРН 10. Пояснювати інформацію, ідеї, проблеми та альтернативні варіанти прийняття управлінських рішень фахівцям і нефахівцям у сфері маркетингу, представникам різних структурних підрозділів ринкового суб'єкта.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «РИНКОВА ІНФРАСТРУКТУРА»

Змістовний модуль 1.

Ринкова інфраструктура, її комерційні та некомерційні складові

ТЕМА 1. Ринкова інфраструктура: сутність і характеристика

Поняття ринкової інфраструктури, еволюція її змісту від командно-адміністративної економіки до вільного ринку. Роль ринкової інфраструктури у забезпеченні ефективного функціонування економіки.

Концепції ринкової інфраструктури: накладних витрат, інституційна, розподільча, маркетингова, логістична.

Ознаки ринкової інфраструктури. Функції ринкової інфраструктури. Мікро-, мезо- та макrorівні ринкової інфраструктури, їх характеристика.

Елементи ринкової інфраструктури: інформаційно-аналітична, фінансово-кредитна, матеріально-технічна підсистеми, їх характеристика.

Макроекономічні показники інфраструктури товарного ринку. Показники оцінювання окремих складових ринкової інфраструктури (матеріальної, кредитно-розрахункової, кадрової).

ТЕМА 2. Комерційні посередники в ринковій інфраструктурі

Поняття і види товарних бірж. Умови функціонування товарної біржі. Суб'єкти та операції на товарних біржах. Біржовий товар, його особливості. Біржові угоди, їх види.

Поняття торгового дому, його особливості. Основні завдання і функції торгових домів. Структура управління торгового дому. Класифікація торгових домів.

Сутність аукціонної торгівлі. Види аукціонів. Порядок проведення аукціонів.

Поняття виставки, її мета. Поняття і цілі організації ярмарків. Риси оптового ярмарку. Класифікація оптових ярмарків. Порядок участі в оптових ярмарках. Виставково-ярмаркова діяльність.

ТЕМА 3. Рекламні посередники в ринковій інфраструктурі, їх роль та значення

Рекламна діяльність та її значення у забезпеченні ефективного підприємництва.

Рекламні посередники, їх класифікація та функції. Діяльність рекламних посередників у забезпеченні інфраструктури ринку. Рекламні заходи, сфера їх використання.

Роль маркетингових комунікацій в забезпеченні інфраструктури ринку. Види маркетингових комунікацій. Директ-маркетингові агентства. Інтернет-маркетинг.

Рекламні витрати, їх розрахунок.

Зміст персонального продажу, його форми і особливості. Способи комунікацій з покупцями. Показники оцінки діяльності торгового персоналу.

ТЕМА 4. Некомерційні посередники в ринковій інфраструктурі

Поняття торгово-промислової палати. Цілі і завдання торгово-промислових палат. Принципи і порядок створення торгово-промислових палат. Діяльність Торгово-промислової палати України.

Поняття фондової біржі, основні засади її функціонування. Види фондових бірж. Функції фондової біржі. Типи фондових бірж. Вимоги до фондових бірж. Основні операції, які здійснюються на фондових біржах.

Бізнес-асоціації, їх особливості, функції та завдання. Бізнес-асоціації та напрямки інфраструктурного забезпечення підприємництва.

Громадські об'єднання підприємців, їх види. Напрямки діяльності і завдання громадських організацій у сфері розвитку підприємництва.

ТЕМА 5. Державні інституції в ринковій інфраструктурі

Державна податкова служба України, загальні принципи її організації. Структура органів податкової служби. Завдання і функції органів податкової служби як елемента ринкової інфраструктури. Митна служба, її роль у розвитку підприємництва.

Державна регуляторна служба України, її завдання і функції. Державна регуляторна політика, її суть і роль у розвитку підприємництва. Дозвільна система і ліцензування. Реалізація державної політики у сфері державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності.

Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів (Держпродспоживслужба), її завдання. Безпечність харчових продуктів і ветеринарія. Фітосанітарні вимоги і фітосанітарний контроль. Контроль за додержанням законодавства про захист прав споживачів.

Законодавство про рекламу. Державний ринковий нагляд. Державний нагляд за додержанням технічних регламентів, стандартів, норм і правил.

Контроль у сфері робіт і послуг. Контроль у сфері внутрішньої торгівлі та ціноутворення. Контроль у сфері реклами і дотримання антимонопольного законодавства.

Державна служба зайнятості, її завдання і функції в системі розвитку підприємництва.

Державні антикорупційні органи. НАБУ (Національне антикорупційне бюро України) - державний правоохоронний орган, основне завдання якого є попередження, виявлення, припинення, розслідування та розкриття корупційних правопорушень, вчинених вищими посадовими особами. До функцій НАБУ входить боротьба з корупцією у вищих органах влади. НАЗК (Національне агентство з питань запобігання корупції) - центральний орган виконавчої влади України зі спеціальним статусом, який забезпечує формування та реалізує державну антикорупційну політику. Основна функція агентства – боротьба з корупцією у всіх органах влади на будь-якому рівні. САП (Спеціалізована антикорупційна прокуратура) - самостійний структурний підрозділ Генеральної прокуратури України. САП створюється спеціально для допомоги та нагляду за розслідуваннями детективами новоствореного Антикорупційного бюро. АРМА (Агентство з пошуку та менеджменту активів) - уповноважене на виявлення (діяльність із встановлення факту існування) та розшук (діяльність із визначення місцезнаходження) активів – майна, на яке може бути накладено арешт у кримінальному провадженні чи у справі про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави. ВАКС (Вищий антикорупційний суд України) - розглядає провадження про корупційні злочини, які розслідувало НАБУ та ухвалює рішення як суд першої та апеляційної інстанцій. ДБР (Державне бюро розслідувань) - новий орган, що здійснює правоохоронну діяльність з метою запобігання, виявлення, припинення, розкриття та

розслідування злочинів, віднесених до його компетенції. Йому переходять функції досудового розслідування від прокуратури, а за прокуратурою залишається функція нагляду. Національна рада з питань антикорупційної політики – це консультативно-дорадчий орган при Президентові України, який надає рекомендації щодо напрямів розвитку антикорупційної політики України.

Змістовний модуль 2.
Фінансові, інформаційні та матеріальні елементи
ринкової інфраструктури

ТЕМА 6. Фінансовий сектор в ринковій інфраструктурі

Поняття і базові засади діяльності фінансових посередників в ринковій економіці. Види і функції фінансових посередників.

Роль та місце банків як фінансових посередників грошового ринку. Банківська система як інституційний елемент фінансового ринку. Види банків. Універсальні та спеціалізовані комерційні банки. Інвестиційні банки, особливості їх функціонування. Види діяльності інвестиційних банків.

Функції та операції комерційних банків. Банківські послуги. Формування банківських ресурсів шляхом залучення вільних грошових коштів суб'єктів ринку. Посередництво в кредитуванні та в розрахунках. Трансакційні операції банків. Трансакційні витрати.

Особливості функціонування небанківських фінансово-кредитних посередників як елементів ринкової інфраструктури, їх значення та вплив на забезпечення ефективності функціонування підприємницьких структур, організаційні засади діяльності та функції кредитних спілок, лізингових компаній, інвестиційних фондів, інститутів спільного інвестування тощо.

Фінансові компанії. Інститути спільного інвестування, їх види. Поняття і зміст діяльності кредитних спілок як елементів ринкової інфраструктури. Кредитні спілки в механізмі взаємодії з підприємницькими структурами і населенням. Надання кредитних послуг кредитною спілкою.

Поняття лізингу як специфічного виду фінансово-господарських операцій. Особливості та об'єкти лізингу. Сторони лізингових операцій. Види лізингу. Економіко-правові основи лізингової діяльності.

Пенсійні фонди, їх значення та специфіка функціонування як елементів ринкової інфраструктури. Особливості діяльності державних та недержавних пенсійних фондів. Порядок діяльності недержавних пенсійних фондів. Напрямки розвитку пенсійної системи: солідарна система, обов'язкова накопичувальна система, система добровільного накопичення.

Страхові компанії та економічні основи їх функціонування. Види, функції та базові засади діяльності страхових компаній. Типи страхових компаній. Обов'язкове і добровільне страхування. Види полісів компаній зі страхування життя. Страхові ризики та механізм їх мінімізації.

ТЕМА 7. Розвиток інноваційної ринкової інфраструктури та цифровізація фінансового сектору

Інформаційні технології в фінансовому секторі, цифрова економіка, цифровізація, новітні фінансові послуги, електронні платіжні операції, економічна ефективність, управління ризиками. Інфраструктурне забезпечення цифровізації. Електронна комерція.

Необанки, новітні банківські послуги, цифровізація фінансового сектору, FinTech – його складові, сегменти та значення. Платіжні системи, їх види та значення в сучасній економіці. Міжнародні платіжні системи. Блокчейн, нефіатні електронні кошти, електронні валюти, криптовалюти.

Нові форми фінансово-економічних відносин. Проблеми регулювання в сфері електронних валют. Фінансова інклюзія, інноваційні технології в бізнесі та економіці.

Інноваційні елементи ринкової інфраструктури. Ринкові елементи та посередники, діяльність яких пов'язана з новітніми технологіями та підходами в економічній та бізнес-діяльності, а виникнення спричинене змінами в структурі економічних зв'язків і ринкового посередництва. Бізнес-інкубатори - структури, що спеціалізуються на створенні сприятливих умов для ефективної діяльності інноваційних компаній, які реалізують оригінальні науково-технічні проекти, що забезпечується шляхом надання цим компаніям матеріальних (перш за все наукового обладнання та приладів), інформаційних, консультаційних, фінансових та інших ресурсів та послуг. Технологічний парк — інноваційний комплекс, що розташований на певній території та поєднує у своєму складі науковий, виробничий та кадровий потенціал із метою створення і впровадження вискоєфективних інноваційних видів техніки, технологій, матеріалів та продуктів. Основним завданням створення технопарків є тісна співпраця промислових компаній з університетами завдяки формуванню венчурного капіталу. Технополіс – це цілісна науково-виробнича структура, що створена на базі окремої адміністративної одиниці (міста, селища, тощо) , в економіці якого значну роль відіграють технопарки та бізнес-інкубатори. Науковий парк – відокремлена юридична особа, що створюється з ініціативи вищого навчального закладу та/або наукової організації шляхом об'єднання внесків засновників для створення, координації та контролю процесу розроблення і виконання проектів наукового парку.

ТЕМА 8. Інформаційно-аналітична ринкова інфраструктура

Сутність та зміст консультування. Види консультантів, їх послуги. Зовнішні та внутрішні консультанти, їх переваги і недоліки. Типи організацій зовнішнього консультування.

Консалтинг, його особливості. Суб'єкти управлінського консультування.

Зміст аудит-консалтингу. Послуги аудиторських фірм. Особливості діяльності аудиторських фірм. Кадровий консалтинг, його завдання.

Юридичні послуги, їх класифікація та особливості. Юридичний консалтинг як складова консалтингового сектору економіки. Види юридичного консалтингу. Особливості підприємницької діяльності у сфері юридичного консалтингу.

Ринок консалтингових послуг в Україні, його стан, особливості і тенденції розвитку.

ТЕМА 9. Логістична інфраструктура ринку

Транспортна інфраструктура як специфічна галузь економіки. Критерії віднесення транспорту до елементів інфраструктури. Шляхи сполучення як складова транспортної інфраструктури.

Управління ланцюгами постачання та збуту. Логістична діяльність та логістичні функції. Організація логістичних процесів. Поняття логістичної системи і її складових. Управління потоками в логістичних системах.

Складське господарство, його мета і функції. Чинники впливу на формування об'єктів складської інфраструктури, тенденції її розвитку. Види складів. Технічні засоби маніпулювання і внутрішнього транспортування.

Галузь зв'язку, її місце в ринковій інфраструктурі. Послуги зв'язку, їх особливості та класифікація.

Енергетична галузь як елемент ринкової інфраструктури, її місце в економіці. Особливості енергетики. Структура енергетичної галузі України.

ТЕМА 10. Європейський досвід створення та розвитку ринкової інфраструктури

Особливості формування та розвитку транспортно-логістичних послуг в Європі. Європлатформа та її особливості. Логістичні кластери. Транспортно-логістичні центри. Мультимодальні перевезення. Транс'європейська мережі – транспортні та енергетичні.

Інноваційна інфраструктура. Бізнес-інкубатори та стартап-акселератори в Європі. Роль та значення небанків та фінтех-компаній в розвитку фінансової інфраструктури ринку в Європейському союзі. Міжнародні платіжні системи.

Європейський фінансовий сектор. Недержавні пенсійні фонди. Страховий ринок в Європі.

Бізнес-асоціації в Європі. Транс'європейські компанії. Європейська асоціація вільної торгівлі та інші об'єднання.

4. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ з дисципліни «Ринкова інфраструктура»

ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ

№ з/п	Назва тем	Лекції	Практ.	СРС	ІРС	Тренінг	Контрольні заходи
<i>Змістовий модуль 1. Ринкова інфраструктура, її комерційні та некомерційні складові</i>							
1.	Тема 1. Ринкова інфраструктура економіки	6	6	8	-	6	Поточне опитування
2.	Тема 2. Комерційні посередники в ринковій інфраструктурі	4	4	7	1		
3.	Тема 3. Рекламні посередники в ринковій інфраструктурі	4	4	7	-		
4.	Тема 4. Некомерційні посередники в ринковій інфраструктурі	4	4	7	1		
5.	Тема 5. Державні інституції в ринковій інфраструктурі	4	4	8	1		
<i>Змістовий модуль 2. Фінансові, інформаційні та матеріальні елементи ринкової інфраструктури</i>							
6.	Тема 6. Фінансовий сектор в ринковій інфраструктурі	4	4	7	1	6	Поточне опитування
7.	Тема 7. Розвиток інноваційної ринкової інфраструктури та цифровізація фінансового сектору	6	4	8	-		
8.	Тема 8. Інформаційно-аналітична ринкова інфраструктура	4	4	7	1		
9.	Тема 9. Логістична інфраструктура ринку	4	4	7	-		
10.	Тема 10. Європейський досвід створення та розвитку ринкової інфраструктури	6	6	7	-		
	РАЗОМ	46	44	73	5	12	

ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ

№ з/п	Назва тем	Лекції (год.)	Практ. (год.)	СРС (год.)
1.	Тема 1. Ринкова інфраструктура економіки	1	2	16
2.	Тема 2. Комерційні посередники в ринковій інфраструктурі	0,5	-	16
3.	Тема 3. Рекламні посередники в ринковій інфраструктурі	0,5	-	16
4.	Тема 4. Некомерційні посередники в ринковій інфраструктурі	0,5	-	16
5.	Тема 5. Державні інституції в ринковій інфраструктурі	1	-	16
6.	Тема 6. Фінансовий сектор в ринковій інфраструктурі	1	-	16
7.	Тема 7. Розвиток інноваційної ринкової інфраструктури та цифровізація фінансового сектору	1	2	20
8.	Тема 8. Інформаційно-аналітична ринкова інфраструктура	1	-	16
9.	Тема 9. Логістична інфраструктура ринку	0,5	-	16
10.	Тема 10. Європейський досвід створення та розвитку ринкової інфраструктури	1	-	20
	РАЗОМ	8	4	168

5. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Денна форма навчання

Практичне заняття № 1-3

Тема 1: Ринкова інфраструктура: сутність і характеристика

Мета: засвоїти сутність та дослідити еволюцію розвитку ринкової інфраструктури, її концепції та сучасні елементи.

Питання для підготовки:

1. Сутність та еволюція поняття «ринкова інфраструктура».
2. Концепції ринкової інфраструктури.
3. Ознаки, функції та рівні ринкової інфраструктури.
4. Показники оцінювання стану і динаміки інфраструктури.
5. Мікро-, мезо- та макрорівні ринкової інфраструктури, їх характеристика.
6. Елементи ринкової інфраструктури.
7. Роль ринкової інфраструктури у забезпеченні ефективного функціонування економіки.

Практичне заняття № 4-5

Тема 2: Комерційні посередники в ринковій інфраструктурі

Мета: засвоїти особливості функціонування комерційних посередників на ринку та їх роль у розвитку підприємницької діяльності.

Питання для підготовки:

1. Торгові дома, особливості їх функціонування.
2. Особливості функціонування роздрібних торгових підприємств в регіоні.
3. Товарні біржі, їх види, мета і функції.
4. Аукціонна торгівля, її організація та особливості.
5. Види аукціонів.
6. Виставково-ярмаркова торгівля, її організація.
7. Оптові ярмарки, порядок участі в оптових ярмарках.

Практичне заняття № 6-7

Тема 3: Рекламні посередники в ринковій інфраструктурі, їх роль та значення

Мета: засвоїти місце та функції рекламних посередників в ринковій інфраструктурі та їх роль у розвитку підприємницької діяльності.

Питання для підготовки:

1. Рекламні посередники в ринковій інфраструктурі.
2. Роль маркетингових комунікацій в забезпеченні інфраструктури ринку.
3. Види маркетингових комунікацій.

4. Діяльність рекламних посередників.
5. Принципи та особливості інтернет-маркетингу.
6. Рекламні витрати, їх оцінка.
7. Зміст персонального продажу, його форми і особливості.

Практичні заняття № 8-9

Тема 4: Некомерційні посередники в ринковій інфраструктурі

Мета: засвоїти особливості функціонування некомерційних посередників та їх роль у розвитку підприємництва.

Питання для підготовки:

1. Торгово-промислові палати, їх цілі в системі ринкової інфраструктури.
2. Фондові біржі як елементи ринкової інфраструктури, основні засади її функціонування.
3. Види фондових бірж та їх функції.
4. Основні операції, які здійснюються на фондових біржах.
5. Бізнес-асоціації, їх особливості, функції та завдання.
6. Громадські об'єднання підприємців, їх вплив на розвиток бізнесу.

Практичне заняття № 10-11

Тема 5: Державні інституції в ринковій інфраструктурі

Мета: опанувати базові засади функціонування державних інституцій як елементів ринкової інфраструктури та визначити їх роль у створенні умов ефективного функціонування підприємницьких структур і безпеки споживачів.

Питання для підготовки:

1. Державна податкова служба України, загальні принципи організації діяльності та структура.
2. Державна регуляторна служба України, її завдання, функції та механізм функціонування.
3. Дозвільна система та ліцензування.
4. Державна митна служба України, її завдання та функції.
5. Державна служба зайнятості України: завдання та функції.
6. Державні антикорупційні органи: НАЗК, НАБУ, ВАКС, САП, ДБР.

Практичне заняття № 12-13

Тема 6. Фінансовий сектор в ринковій інфраструктурі

Мета: засвоїти особливості функціонування фінансових посередників, в тому числі банків та небанківських організацій, як елементів ринкової інфраструктури, їх значення та вплив на забезпечення ефективності функціонування підприємницьких структур.

Питання для підготовки:

1. Сутність і базові засади діяльності фінансово-кредитних посередників грошового ринку.
2. Роль банків як фінансових посередників в ринковій економіці.
3. Роль та функції банківської системи. Види банків.
4. Організаційно-правові засади діяльності комерційних банків, їх вплив на діяльність підприємницьких структур.
5. Функції та операції комерційних банків.
6. Кредитування комерційними банками суб'єктів господарювання. Роль банківських кредитів у формуванні фінансових ресурсів суб'єктів ринку.
7. Особливості функціонування небанківських фінансово-кредитних посередників.
8. Фінансові компанії.
9. Поняття лізингу.
10. Роль та значення пенсійних фондів.
11. Страхові компанії. Види страхування.

Практичне заняття № 14-15

Тема 7. Розвиток інноваційної ринкової інфраструктури та цифровізація фінансового сектору

Мета: засвоїти особливості функціонування новітніх банківських технологій та їх роль в системі фінансового посередництва та механізм їх впливу на діяльність ринкових підприємницьких структур.

Питання для підготовки:

1. Інформаційні технології у фінансовому секторі.
2. Електронні платіжні операції.
3. Електронна комерція.
4. Необанки та цифрові банки.
5. Міжнародні платіжні системи.
6. Блокчейн.
7. Криптовалюти та електронні гроші.
8. Фінансова інклюзія.
9. Інноваційні елементи ринкової інфраструктури.

Практичне заняття № 16-17

Тема 8. Інформаційно-аналітична ринкова інфраструктура

Мета: опанувати теоретичні засади функціонування елементів інформаційно-аналітичної інфраструктури ринку, їх значення у розвитку підприємницьких структур.

Питання для підготовки:

1. Консультаційна діяльність, її види та особливості.
2. Управлінське консультування та його суб'єкти.
3. Аудит-консалтинг як елемент ринкової інфраструктури, його особливості.
4. Кадровий консалтинг.
5. Юридичні послуги, їх класифікація та характеристика.
6. Ринок послуг юридичного консалтингу.
7. Ринок консалтингових послуг України та його характеристика.

Практичне заняття № 18-19

Тема 9: Логістична інфраструктура ринку

Мета: засвоїти механізм впливу логістичної системи на ринкову інфраструктуру та функціонування суб'єктів господарювання і створення умов для їх ефективної роботи.

Питання для підготовки:

1. Транспортна інфраструктура як галузь економіки, її характеристика.
2. Шляхи сполучення як складові елементи транспортної інфраструктури, їх класифікація та характеристика.
3. Складська інфраструктура, чинники впливу на її формування.
4. Види складів, підходи до їх вибору підприємницькими структурами.
5. Зв'язок як сфера діяльності та його роль у формуванні ефективних комунікацій в економіці.
6. Послуги зв'язку, їх класифікація та особливості.
7. Енергетика як галузь діяльності та елемент ринкової інфраструктури, її особливості.

Практичне заняття № 20-22

Тема 10: Європейський досвід створення та розвитку ринкової інфраструктури

Мета: опанувати особливості окремих елементів ринкової інфраструктури Європи та принципів її формування.

Питання для підготовки:

1. Особливості формування та розвитку транспортно-логістичних послуг в Європі.
2. Транс'європейські мережі.
3. Інноваційна інфраструктура – бізнес-пасрки, стартап-акселератори.
4. Міжнародні платіжні системи.
5. Бізнес-асоціації в Європі.
6. Європлатформа та її особливості.
7. Мультиmodalьні перевезення.
8. Логістичні кластери та центри.

Заочна форма навчання

Практичне заняття № 1

Тема 1: Ринкова інфраструктура: сутність і характеристика

Мета: засвоїти сутність та дослідити еволюцію розвитку ринкової інфраструктури, її концепції та сучасні елементи.

Питання для підготовки:

1. Сутність та еволюція поняття «ринкова інфраструктура».
2. Концепції ринкової інфраструктури.
3. Ознаки, функції та рівні ринкової інфраструктури.
4. Показники оцінювання стану і динаміки інфраструктури.
5. Мікро-, мезо- та макрорівні ринкової інфраструктури, їх характеристика.
6. Елементи ринкової інфраструктури.
7. Роль ринкової інфраструктури у забезпеченні ефективного функціонування економіки.

Практичне заняття № 2

Тема 7. Розвиток інноваційної ринкової інфраструктури та цифровізація фінансового сектору

Мета: засвоїти особливості функціонування новітніх банківських технологій та їх роль в системі фінансового посередництва та механізм їх впливу на діяльність ринкових підприємницьких структур.

Питання для підготовки:

1. Інформаційні технології у фінансовому секторі.
2. Електронні платіжні операції.
3. Електронна комерція.
4. Необанки та цифрові банки.
5. Міжнародні платіжні системи.
6. Блокчейн.
7. Криптовалюти та електронні гроші.
8. Фінансова інклюзія.
9. Інноваційні елементи ринкової інфраструктури.

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

Метою самостійної роботи студентів є формування у майбутніх фахівців навичок системного мислення при вивченні особливостей функціонування усіх елементів ринкової інфраструктури та вміння застосовувати сучасні методи оцінювання ефективності їх впливу на діяльність суб'єктів бізнесу.

Самостійна робота охоплює вивчення теоретичного матеріалу в поза аудиторному режимі, самоконтроль за допомогою запропонованих тестових завдань та підготовку до тренінгів за пропонованою тематикою.

Підсумком самостійної роботи студентів має бути написання *реферату* на самостійно обрану та сформульовану тему, виходячи із переліку питань, винесених на самостійне вивчення. Реферат дозволяє реалізувати пізнавальну функцію самостійної роботи студента і визначає міру засвоєння систематизованих знань з дисципліни.

Зміст самостійної роботи
<p>ТЕМА 1. Ринкова інфраструктура: сутність і характеристика</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Елементи ринкової інфраструктури, їх характеристика. 2. Характеристика макrorівня ринкової інфраструктури. 3. Характеристика мезорівня ринкової інфраструктури. 4. Характеристика мікрорівня ринкової інфраструктури.
<p>ТЕМА 2. Комерційні посередники в ринковій інфраструктурі</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Чинники впливу на розвиток оптової торгівлі в Україні. 2. Вимоги до товарних бірж. 3. Види біржових угод, їх характеристика. 4. Характеристика різних видів оптових ярмарків. 5. Стан та перспективи розвитку товарних бірж в Україні. 6. Оцінка стану біржової діяльності на вітчизняному ринку.
<p>ТЕМА 3: Рекламні посередники в ринковій інфраструктурі, їх роль та значення</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Класифікація та особливості діяльності рекламних посередників. 2. Маркетингові комунікації та їх види. 3. Технології та напрямки діяльності рекламних посередників. 4. Персональні продажі: переваги, недоліки та сфера застосування. 5. Роль Інтернет-маркетингу в діяльності підприємницьких структур в Україні.
<p>ТЕМА 4. Некомерційні посередники в ринковій інфраструктурі</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Діяльність Торгово-промислової палати України. 2. Характеристика діяльності найбільших світових фондових бірж. 3. Характеристика діяльності найвпливовіших вітчизняних бізнес-асоціацій. 4. Напрямки діяльності громадських об'єднань підприємців в регіоні, їх характеристика.
<p>ТЕМА 5. Державні інституції в ринковій інфраструктурі</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Державна податкова служба України, загальні принципи організації діяльності та структура. 2. Державна регуляторна служба України, її завдання, функції та механізм функціонування. 3. Дозвільна система та ліцензування. 4. Державна митна служба України, її завдання та функції. 5. Державна служба зайнятості України: завдання та функції. 6. Державні антикорупційні органи України – НАБУ, НАЗК, ВАКС, САП, ДБР.

ТЕМА 6. Фінансовий сектор в ринковій інфраструктурі

1. Роль і функції фінансових посередників у розвитку ринкової економіки.
2. Діяльність інвестиційних посередників на ринку, механізм кредитування ними суб'єктів господарювання.
3. Організаційно-економічні аспекти діяльності кредитних спілок.
4. Економіко-правові основи лізингової діяльності.
5. Особливості функціонування небанківських фінансово-кредитних посередників.
6. Страхові компанії. Види страхування.

ТЕМА 7. Розвиток інноваційної ринкової інфраструктури та цифровізація фінансового сектору

1. Інформаційні технології у фінансовому секторі.
2. Електронні платіжні операції.
3. Електронна комерція.
4. Необанки та цифрові банки.
5. Міжнародні платіжні системи.
6. Криптовалюти та електронні гроші.
7. Інноваційні елементи ринкової інфраструктури.

ТЕМА 8. Інформаційно-аналітична ринкова інфраструктура

1. Види консультантів, характеристика їх послуг.
2. Особливості діяльності аудиторських фірм. Законодавство України про аудит.
3. Види юридичного консалтингу, їх характеристика.
4. Особливості підприємницької діяльності у сфері юридичного консалтингу.
5. Оцінка стану та перспектив розвитку ринку консалтингових послуг в Україні.

ТЕМА 9. Логістична інфраструктура ринку

1. Транспортна інфраструктура як галузь економіки, її характеристика.
2. Шляхи сполучення як складові елементи транспортної інфраструктури, їх класифікація та характеристика.
3. Складська інфраструктура, чинники впливу на її формування.
4. Види складів, підходи до їх вибору підприємницькими структурами.
5. Зв'язок як сфера діяльності та його роль у формуванні ефективних комунікацій в економіці.
6. Послуги зв'язку, їх класифікація та особливості.
7. Енергетика як галузь діяльності та елемент ринкової інфраструктури, її особливості.

ТЕМА 10. Європейський досвід створення та розвитку ринкової інфраструктури

1. Особливості формування та розвитку транспортно-логістичних послуг в Європі.
2. Транс'європейські мережі.
3. Інноваційна інфраструктура – бізнес-парки, стартап-акселератори.
4. Міжнародні платіжні системи.
5. Бізнес-асоціації в Європі.
6. Європлатформа та її особливості.
7. Мультиmodalьні перевезення.
8. Логістичні кластери та центри.

8. ТРЕНІНГ З ДИСЦИПЛІНИ (12 год.)***Організація проведення тренінгу***

1. *Вступна частина* проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.

2. *Організаційна частина* полягає у створенні робочого настрою у студентській групі, ознайомленні з правилами проведення тренінгового заняття та умов підбиття підсумків.

3. *Практична частина* реалізується групою чи підгрупами студентів чисельністю 4-5 осіб шляхом виконання завдань чи вирішення проблемних питань тренінгового заняття.

4. *Підведення підсумків* відбувається шляхом обговорення результатів виконання тренінгового завдання групою чи підгрупами студентів, обміну думками з питань, винесених на тренінгове заняття.

Завдання тренінгу

Завдання 1. На основі даних статистичної звітності провести аналіз ринкової інфраструктури в регіональному розрізі та охарактеризувати рівень її розвитку.

Завдання 2. Виявити проблемні аспекти у розвитку ринкової інфраструктури в регіональному розрізі.

Завдання 3. Обґрунтувати пропозиції щодо вдосконалення ринкової інфраструктури області, району, міста.

Студенти академічної групи поділяються на 4-6 проектних груп, кожна з яких виконує запропоновані завдання. Група обирає проектного менеджера, який здійснює управління групою (розподіляє функції, планує роботу групи та ін.). Результати виконання презентує група у формі усної доповіді. Кожна група студентів проводить аналіз на прикладі різних областей, районів, міст.

Викладач оцінює роботу групи та, відповідно, рівень знань кожного студента.

9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни «Ринкова інфраструктура» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- розрахункові роботи;
- наскрізні проекти;
- реферати;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- екзамен.

10. КРИТЕРІЇ, ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Ринкова інфраструктура» визначається як *середньозважена величина*, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту. В кінці семестру студенти складають письмовий екзамен.

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10%	10%	10%	10%	5%	15%	40%
Поточне оцінювання Оцінка визначається як середнє арифметичне за поточне оцінювання (заняття 1-11)	Модульний контроль 20 тестів по 5 балів за кожен тест	Поточне оцінювання Оцінка визначається як середнє арифметичне за поточне оцінювання (заняття 12-22)	Модульний контроль 20 тестів по 5 балів за кожен тест	Тренінг Оцінка визначається як середнє арифметичне за виконання завдань під час тренінгу	Самостійна робота Оцінка за виконання завдання для самостійної роботи	Екзамен 25 тестів по 3 бали за кожен тест – 75 балів; теоретичне питання – 25 балів

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

12. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

№	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проєктор	1–10
2.	Проекційний екран	1–10
3.	Комунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Google Chrome, Firefox)	1–10

4.	Наявність доступу до мережі Інтернет	1–10
5.	Персональні комп'ютери	1–10
6.	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	1–10
7.	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	1–10
8.	Інструменти Microsoft Office (Word; Excel; Power Point і т. і.)	1–10

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Banking industry analysis: the competitive advantage of banks, which implemented FinTech / Ovcharenko Valeriia. 2019. URL: https://kse.ua/wp-content/uploads/2019/04/BFE_Thesis_final_Ovcharenko-Valeriia.pdf

2. Beyond the hype. Global Digital Risk Survey 2019. Deloitte LLP, 2019. 43 p. URL: <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/uk/Documents/risk/deloitte-uk-digital-risk-survey.pdf>

3. Feyen E., Frost J., Gambacorta L., Natarajan H., Saal M. Fintech and the digital transformation of financial services: implications for market structure and public policy. BIS Papers, No 117. The Bank for International Settlements and the World Bank Group, 2021. 54 p. URL: <https://www.bis.org/publ/bppdf/bispap117.pdf>

4. Philip Kotler, Kevin Lane Keller, Mairead Brady, Malcolm Goodman, Torben Hansen. Marketing Management. Pearson UK, 2019. 802 с.

5. Zozulyov O.V., Menkova K. I. Approaches to forming enterprises' business-models Маркетинг і цифрові технології. 2019. Том 3. №.4. С. 32-397.

6. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України (АРІФРУ) URL: <https://smida.gov.ua/about>.

7. Алькема В.Г., Кириченко О. С., Філатов С. А. Логістичний консалтинг: навчальний посібник. К.: Університет "КРОК". 2020. 344 с. URL: https://library.krok.edu.ua/media/library/category/navchalniposibniki/alkema_0027.pdf

8. Апопій В.В., Серета С.А., Шутовська Н.О. Основи підприємництва : навч. посібник. Львів : Новий світ-2000, 2021. 324 с.

9. Балицька М. В., Бровенко К. С. Фінансові технології як драйвер розвитку фінансових ринків. Інвестиції: практика та досвід. 2021. № 9. С. 59–65. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2021.9.59>

10. Бедрій Я.І., Тарнавський Є.М., Тригуб С.М., Ходаковський В.Ф. Основи логістики: навчальний посібник. Херсон: Олди плюс. 2019. 260 с.

11. Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О. та ін. Основи підприємництва : підручник / під заг. ред. Н.В. Валінкевич. Житомир : ЖДТУ, 2019. 493 с.
12. Гой І.В., Смелянська Т.Т. Підприємництво : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 368 с.
13. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
14. Демчишак Н. Б., Гудима Р. П. Розвиток фінтеху в Україні та світі на основі використання технологій блокчейну і штучного інтелекту. *Ефективна економіка*. 2021. № 6.
15. Дроботя Я.А., Бражник Л.В., Дорошенко О.О. Диджиталізовані інновації банківського бізнесу. *Економіка та суспільство*. 2021. № 23.
16. Економіка і бізнес : підручник / за ред. д.е.н., проф. Л.Г. Мельника, д.е.н., проф. О.І. Карінцевої. Суми : Університетська книга, 2021. 316 с.
17. Економіка підприємництва : підручник / за ред. Л.В. Фролової. Одеса : Бондаренко М.О., 2020. 708 с.
18. Еш С. М., Гончаренко А. С. Роль фондових бірж у розвитку економіки України. *Наукові праці Національного університету харчових технологій*. 2020. Т. 26. № 1. С. 63-70.
19. Жарська І.О. Логістика: навч. посіб. Одеса: ОНЕУ, 2019. 209 с.
20. Жупаненко В. М. Сучасне трактування інфраструктури економіки. *Облік і фінанси АПК: освітній портал*. URL: <http://magazine.faaf.org.ua/suchasne-traktuvannya-infrastrukturi-ekonomiki.html>.
21. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 р. № 1560-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>
22. Карпюк Г.І. Основи підприємництва : навч. посібник для здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти. Київ, 2021. 108 с.
23. Кириленко С. В. Основні тенденції роздрібного банкінгу європейських банків та можливості їх імплементації в Україні. *Журнал Європейської економіки*. 2019. Т. 18. № 1 (68). С. 81–94.
24. Кислий В.М., Біловодська О.А., Олефіренко О.М., Соляник О.М. Логістика. Теорія і практика. Київ: Центр навчальної літератури. 2019. 360 с.
25. Кібік О. М., Котлубай В. О., Хаймінова Ю. В., Нестерова К. С., Калмикова Н. Ю. Маркетинг : навч.-метод. посібн. Одеса, 2020. 68 с.
26. Князева, Т. В. Міжнародний маркетинг : навчальний посібник / Т.В. Князева, Ю.П. Колбушкін, С.В. Петровська, С.Ф. Смерічевський, В.Л. Сібрук ; Міністерство освіти і науки України, Національний авіаційний університет. Київ : НАУ, 2019. 162 с.

27. Ковальська Л., Кривов'язюк І. Підприємництво і торгівля : навч. посіб. Київ : Кондор, 2018. 620 с.
28. Котлер Ф., Катарджая Г., Сетьяван І. Маркетинг 4.0. Від традиційного до цифрового. КМ-БУКС, 2019. 224 с.
29. Ольвінська Ю. О., Самотоєнкова О. В. Розвиток інфраструктури малого і середнього бізнесу в Україні. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jsru/bitstream/123456789/1203/3>.
30. Основи економічної грамотності та підприємництва: навч. посібник / Алексєєва С.В., Базиль Л.О., Байдулін В.Б., Гриценко І.А., Єршова Л.М., Закатнов Д.О., Орлов В.Ф., Сохацька Г.В. Житомир : Полісся, 2021. 248 с.
31. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність : підручник / за заг. ред. І.М. Сотник, Л.М. Таранюка. Суми : ВТД «Університетська книга», 2018. 572 с.
32. Приходько Д. О. Основи біржової діяльності : підручник. Х. : ФОП Бровін О.В., 2021. 280 с.
33. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>.
34. Про Національний банк України : Закон України від 20.05.1999 р. № 679-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>.
35. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки : Закон України від 23.02.2006 р. № 3480-IV (в редакції Закону від 19.06.2020 р. № 738-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>.
36. Про товарні біржі : Закон України від 10.12.1991 р. № 1956-XII (в редакції Закону від 19.06.2020 р. № 738-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1956-12#Text>.
37. Рачинська Г. В., Лісовська Л. С. Система інфраструктурного забезпечення підприємств малого і середнього бізнесу. URL: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/15904/1/32_2112.
38. Сенишин О. С., Кривешко О. В. Маркетинг : навч. посібник. Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2020. 347 с.
39. Сімків Л. Є. Ринкова інфраструктура: елементи та значення в ринковій економіці. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України* : зб. наук. пр. 2020. Вип. 4 (144). С. 3-7.
40. Сохацька О. М., Кириленко С. В. Вдосконалення банківського обслуговування в контексті забезпечення фінансової інклюзії. *Фінанси України*. 2019. № 6. С. 118–128.
41. Сп'як Г. І., Собко О. М., Бойчик І. М. Елементи ринкової інфраструктури в інституційному забезпеченні підприємництва. *Актуальні питання розвитку науки та освіти* : матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції

(Львів, 30-31 серпня 2021 року). Львів, Львівський науковий форум, 2021. С. 15-17.

42. Спяк Г. І., Фастовець М. М. Фінансове забезпечення розвитку підприємництва в Україні: інституційна складова. *Економічний аналіз*. 2019. Том 29. № 4. С. 67-79.

43. Стирський М. В. Макро- та мікроекономічна ефективність фондових бірж України. *Економіка та держава*. 2020. № 9. С. 38-43.

44. Стойко О. Я. Перспективи розвитку фінтех- і банківського бізнесу в Україні. *Проблеми економіки*. 2020. №2. С. 356–364.

45. Трусова Н. В., Чкан І. О. Платіжні системи в Україні та ризики їх функціонування. *Бізнес Інформ*. 2021. №1. С. 257–263.